

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 198

van **GWENNY DE VROE**

datum: 18 december 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Evenementen - Uitzonderingen op het verbod voor het serveren van drank in recipiënten voor eenmalig gebruik

Artikel 5.3.12.1 van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA) stelt dat het sinds 15 juni 2023 verboden is om drank te serveren in recipiënten voor eenmalig gebruik bij evenementen, met uitzondering van polyethyleentereftalaat (pet) en blik als de eventorganisator daarvoor in een systeem voorziet dat garandeert dat minstens 95% van die eenmalige recipiënten gescheiden wordt ingezameld voor recyclage. Die uitzondering op pet en blik vervalt in 2025.

Het tweede lid van datzelfde artikel voorziet specifiek voor evenementen die in 2023 plaatsvinden nog in de mogelijkheid om uitzonderingen aan te vragen in het geval van onvoldoende beschikbare herbruikbare bekerters, onvoldoende wascapaciteit of een nog te grote stock aan wegwerpbekerters.

Artikel 5.3.12.2 verbiedt Vlaamse overheden en lokale besturen in hun eigen werking en door hen georganiseerde evenementen al sinds januari 2020 om drank te serveren in recipiënten voor eenmalig gebruik, zonder uitzonderingen voor pet en blik. Vanaf 1 januari 2022 is dat verbod ook van toepassing op het aanbieden van bereide voedingsmiddelen in cateringmateriaal voor eenmalig gebruik.

Artikel 5.3.12.3 bepaalt dan verder nog dat de minister in bijkomende uitzonderingen op artikels 5.3.12.1 en 5.3.12.2 kan voorzien, met name als het verbod voor bepaalde types cateringmateriaal niet tot milieuwinst leidt.

1. Hoeveel evenementorganisatoren hebben tot dusver in 2023 een uitzondering gevraagd op het verbod om drank te serveren in recipiënten met eenmalig gebruik? Dat met volgende gegevens:
 - a) de naam van het evenement, het type evenement, de locatie en het aantal bezoekers;
 - b) de reden waarom men een uitzondering vroeg (onvoldoende beschikbare herbruikbare bekerters, onvoldoende wascapaciteit, te grote stock wegwerpbekerters, onvoldoende milieuwinst...);
 - c) de aanduiding of de aanvraag al dan niet werd goedgekeurd, met de reden van niet-goedkeuring;

- d) de eventuele bijkomende voorwaarden die werden opgelegd en de naleving ervan.
2. Hoeveel evenementorganisatoren hebben tot dusver in 2023 wel herbruikbare recipiënten voor drank aangeboden, maar wel van de uitzondering op het verbod van pet en blik gebruikgemaakt? Dat met volgende gegevens:
- a) de naam van het evenement, het type evenement, de locatie en het aantal bezoekers;
 - b) In welke mate werd de 95% gescheiden inzamelingsgraad nageleefd?
 - i. Hoeveel controles werden ter plaatse uitgevoerd?
 - ii. In welke mate werd dat nadien via rapportage bewezen?
 - iii. Welke en hoeveel sancties bij het niet behalen van die doelstelling werden toegepast?
3. Wat zijn typische voorbeelden van 'onvoldoende milieuwinst' volgens de minister?
4. Het jaar 2023 werd als overgangsjaar benoemd.

In welke mate zijn in 2024 nog steeds uitzonderingen toegelaten op basis van artikel 5.3.12.3?

- a) In welke mate acht de minister de problemen met wascapaciteit, beschikbaarheid van herbruikbare bekertjes en wegwerken van stock van eenmalige bekertjes als zijnde opgelost?
 - b) In welke mate is extra noodzakelijke koeling om het schimmelproces, maar ook problemen met het schuim van bier, tegen te gaan problematisch? Wat zijn de mogelijke gezondheidsrisico's (bv. bij hoge buitentemperaturen)?
 - c) Heeft de minister zicht op de financiële impact voor zowel de evenementorganisatoren als de consumenten, die de eventuele meerkosten zullen moeten dragen?
 - d) Wat zal de impact (milieu, logistiek, economisch, financieel, ...) zijn in 2025 wanneer de uitzondering voor pet en blik wordt opgeheven?
 - e) Welke signalen ontvangt de minister uit de evenementensector?
 - f) In welke mate plant de minister in de nabije toekomst nog een bijkomend overleg met de evenementensector om eventuele problematieken aan te kaarten?
5. Hoeveel Vlaamse administraties en lokale besturen hebben tot dusver (2020 t.e.m. 2023) voor evenementen binnen hun eigen werking een uitzondering aangevraagd op het verbod van het serveren van drank in eenmalige recipiënten en - sinds 2022 - op het aanbieden van bereide voedingsmiddelen in cateringmateriaal voor eenmalig gebruik? Dat met volgende gegevens:
- a) de naam de Vlaamse overheidsdienst of lokaal bestuur, het type evenement, de locatie en het aantal bezoekers;

- b) de reden waarom men een uitzondering vroeg;
 - c) de aanduiding of de aanvraag al dan niet werd goedgekeurd, met de reden van niet-goedkeuring;
 - d) de eventuele bijkomende voorwaarden die werden opgelegd en de naleving ervan.
6. Welke signalen ontvangt de minister van overheidsdiensten en lokale besturen over de toepassing van die verbodsbepalingen?
- a) Welke hindernissen ervaren zij eventueel?
 - b) Welke alternatieven voor eenmalig gebruik worden meestal aangeboden en wat is hun specifieke milieuwinst tegenover de eenmalige recipiënten?
 - c) Overweegt de minister aanpassingen aan de huidige regelgeving?

ANTWOORD

op vraag nr. 198 van 18 december 2023

van **GWENNY DE VROE**

1. 213 eventorganisatoren vroegen in 2023 een uitzondering aan op het verbod om drank te serveren in recipiënten voor eenmalig gebruik.
 - a) De naam en de locatie van de evenementen is terug te vinden in de bijlage. De meeste evenementen waren festivals en kerstmarkten. Het exacte aantal bezoekers per evenement ken ik niet.
 - b) De reden waarom men een uitzondering vroeg, vindt u per aanvraag in de bijlage. De reden was voornamelijk dat de organisator nog een stock van wegwerpbekers had.
 - c) De aanduiding of de aanvraag al dan niet werd goedgekeurd, met de reden van niet-goedkeuring, vindt u per evenement in de bijlage. De redenen van niet-goedkeuring zijn voornamelijk het ontbreken van de juiste bewijzen, het niet tijdig indienen van de aanvraag of de organisatie was geen hoofdorganisator van het evenement, maar een standhouder.
 - d) Alle evenementen kregen als voorwaarde bij de uitzondering dat ze een systeem moesten voorzien dat garandeert dat minstens 95% van de eenmalige recipiënten gescheiden werd ingezameld voor recyclage. Een aantal evenementen kregen bijkomende voorwaarden die u kan terugvinden per evenement in de bijlage. De controle hiervan kon gebeuren door Afdeling Handhaving van het Departement Omgeving met focus op evenementen die volgens VLAREM ingedeeld zijn als klasse 1-bedrijf en door lokale toezichthouders voor andere evenementen.
2.
 - a) Er is geen overzicht van welke evenementorganisatoren in 2023 nog gebruik maakten van enkel de uitzondering op het verbod van pet en blik, zoals vermeld in artikel 5.3.12.1. De regelgeving laat het gebruik van pet en blik toe tot eind 2024, zonder dat ik daar toestemming voor geef. Organisatoren van overheidsevenementen zijn sinds 2020 uiteraard wel verplicht om het totaalverbod te volgen.
 - b) De controle op het naleven van de 95%-inzamelgraad gebeurde door Afdeling Handhaving van het Departement Omgeving en door lokale toezichthouders. Lokale toezichthouders dienen hierover niet te rapporteren aan mij, dus ik kan u geen overzicht geven van het aantal controles. Mogelijke sancties zijn een aanmaning met of zonder PV. Uit een evaluatie van de regelgeving tijdens afgelopen festivalzomer stel ik vast dat de meest voorkomende overtreding het gebruik van kartonnen koffiebekers en niet-correcte bronsortering was.
3. Een typisch voorbeeld is een massa-loopevent waar bekens door de grote stroom aan lopers op een korte tijdsspanne op de weg terecht kunnen komen en daar vertrappeld worden waardoor milieuwinst niet behaald kan worden.
4. Sinds het verbod op 15 juni 2023 was er inderdaad een overgangsperiode zodat organisatoren hun stocks konden opgebruiken en de markt zich kon afstemmen op de grotere vraag aan herbruikbare bekens en afwascapaciteit. De evaluatie van mijn diensten toont aan dat de regelgeving werkt; er is voldoende capaciteit aan bekens en zelfs een overcapaciteit bij de afwasfaciliteiten. Bovendien was geen enkele uitzonderingsaanvraag in 2023 gebaseerd op een tekort aan afwascapaciteit of

beschikbare bekens. Ik stel ook vast dat heel wat organisatoren, waarvan de eerste klasse voetbalclubs een heel mooi voorbeeld zijn, heel wat investeringen deden om de transitie in 2023 te realiseren. Ik heb van bij de start van het verbod in juni gecommuniceerd dat de uitzonderingsregel een tijdelijk karakter had. Ik zal dan ook enkel uitzonderingen geven in specifieke gevallen waarbij met een goede onderbouwing de milieuwinsten van zowel herbruikbaar als wegwerp overtuigend in kaart worden gebracht. Dit moet case per case beoordeeld worden.

- a) Ik stel vast dat het aanbod van herbruikbare bekens en cateringmateriaal jaar na jaar stijgt. Het aantal leveranciers, gemeenten en intercommunales die een aanbod hebben, neemt eveneens toe. In 2023 werden geen problemen inzake beschikbare herbruikbare bekens of afwascapaciteit gemeld, ik verwacht die dan ook zeker niet in 2024.

Het aantal leveranciers stijgt, net zoals het totaalaanbod aan herbruikbare bekens. In 2023 zijn er op de Vlaamse private markt naar schatting 9 leveranciers voor bekens, goed voor zo'n 18,6 miljoen stuks en wat zo'n 40% meer is dan in 2022. Leveranciers geven aan dat ze het verhuur- en verkoopaanbod afstemmen op de vraag.

Vlaamse gemeenten en intercommunales vertegenwoordigen ook een groot deel van het aanbod. 75% van de Vlaamse gemeenten heeft bekens in eigen bezit. Het totaal aantal stuks bekens steeg met 70% tot 1.457.645 stuks sinds 2020, toen het verboden werd voor lokale besturen om drank te serveren in recipiënten voor eenmalig gebruik. Ze stellen de bekens ook ter beschikking van evenementen van verenigingen. 23 van 27 afvalintercommunales hebben een verhuuraanbod van herbruikbare bekens. 15 intercommunales bezitten eigen bekens, de 12 anderen bieden verhuur aan via een raamovereenkomst of via een samenwerking met een externe partner zoals de Kringwinkel.

Op heden heb ik zicht op een 13-tal locaties met industriële afwasfaciliteiten en een totale afwascapaciteit van ongeveer 1.273.000 bekens per dag. Op piekmomenten kan de capaciteit nog hoger. Dit is een verdubbeling ten opzichte van 2022.

De uitzonderingsmogelijkheid kwam tegemoet aan de beperkte aanpassingstijd tussen de publicatie van de nieuwe regelgeving en de inwerkingtreding ervan. Sinds het verbod op 15 juni 2023 ontving ik 213 uitzonderingsaanvragen om een bestaande stock te verwerken. Ik ga ervan uit dat de meeste organisatoren hun stock daarmee hebben kunnen opgebruiken.

- b) Volgens leveranciers en afwasfaciliteiten is het tijdig ophalen/terugleveren van cateringmateriaal cruciaal. Als dat niet mogelijk is, kan voorspoelen en/of verwijderen van etensresten aangewezen zijn om schimmelvorming te vermijden. Een koelcel is enkel aangewezen als tijdig ophalen/terugleveren niet mogelijk is, hetgeen opgelost kan worden door het verbeteren van de logistiek. Duidelijke afspraken tussen de wasstraat en organisatoren zijn van belang. Verder verwijs ik naar de autocontrolelidsen van het FAVV, met aanwijzingen over hoe men kan voldoen aan de wettelijk opgelegde vereisten voor hygiëne, traceerbaarheid en autocontrole. Voor de juiste schuimkraag is de temperatuur van het bier vooral van belang en de zuiverheid van de bekens. In sommige gevallen kunnen herbruikbare bekens, net zoals dat met wegwerpbekens soms gedaan wordt bij hoge temperaturen, vlak voor het serveren even in de koeling bij de dranken bewaard worden.
- c) De uitdagingen op economisch vlak zijn de kosten van de herbruikbare bekens, het wassen en de logistiek(e) kosten die ermee gepaard gaan, evenals de terugbetaling(smogelijkheden) van waarborgen. Kansen zijn het overschakelen naar tapsystemen en grootverpakkingen waardoor de aankoopprijs van dranken aanzienlijk kan dalen, een daling van de kosten voor afvalverwerking en opkuis, veel minder opruimtijd op het einde van het event en het efficiënter maken van terugbrengsystemen en logistiek. Sommige organisatoren geven zelfs aan dat er

meer gedronken wordt omdat het serveren van de drank kwalitatiever is in een herbruikbare beker. Organisatoren geven aan dat consumpties duurder zijn geworden, maar dat dit een combinatie van kosten vertegenwoordigt: de kostprijs van de drank en van alle logistieke en facilitaire diensten is omhoog gegaan. Het gebruik van herbruikbare bekervs vertegenwoordigt slechts een fractie van de prijsverhoging van de consumpties.

Organisatoren hebben nu al ervaring met het serveren van bier en cocktails in herbruikbare bekervs. Bier en cocktails vertegenwoordigen 70-80% van de drankafname op evenementen.

Na ongeveer een gebruik van 10 keren is een herbruikbare 25cl polypropyleen-beker al milieugunstiger dan de wegwerpvariant. Het zware stukgewicht van een petflesje verklaart waarom het milieuvoordeel tot 4 keer sneller bereikt zal worden. Dezelfde vaststelling wordt gemaakt voor andere producten met een korte omlooptijd zoals aluminiumblikjes. Zelfs bij een hoge inzamel- en recyclagegraad van meer dan 95% zorgen deze producten voor grote verliezen aan kostbare materialen.

- d) Er waren berichten van organisatoren die zeggen dat ze het oneerlijk vinden dat grote festivals een uitzondering krijgen terwijl die in hun ogen over veel meer financiële mogelijkheden beschikken om de overgang te maken dan kleinere festivals.
 - e) Mijn diensten hebben op regelmatige basis overleg met zowel leveranciers, organisatoren als drankenproducenten uit de eventementensector om bevindingen en eventuele problemen te bespreken. Verder organiseerde de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) op 6 maart voor de tweede keer de conferentie herbruikbaar cateringmateriaal met onder meer infosessies om organisatoren en gemeenten op weg te helpen om drank en bereide voedingsmiddelen in herbruikbare verpakkingen met retoursysteem aan te bieden op tal van types evenementen.
5. Er is tot hertoe maar 1 uitzondering gevraagd door een lokaal bestuur, namelijk door de stad Leuven voor het eventement 'Hapje Tapje'. Voor de eigen werking van Vlaamse administraties en lokale besturen ontving ik geen uitzonderingsaanvragen.
- a) Hapje Tapje in Leuven is een eendagsevenement waarbij ongeveer 60.000 bezoekers een gastronomisch parcours volgen langs 60 eetstandjes in de Leuvense binnenstad en daarbij gemiddeld 5 tot 7 culinaire hapjes nuttigen.
 - b) De uitzonderingsaanvraag gebeurde omdat er op een korte tijdsparne zo'n 300.000 tot 400.000 unieke herbruikbare eetrecipiënten voorzien moesten worden. Op het moment van de aanvraag was het niet meer realistisch om het systeem en de nodige capaciteit hiervoor nog te organiseren.
- c-d) De uitzondering werd toegekend onder de volgende voorwaarden:
- I. Op het parcours werken alle standhouders verplicht enkel met cateringmateriaal uit bagasse;
 - II. De eventorganisator voorziet in een systeem dat garandeert dat minstens 95% van het cateringmateriaal voor eenmalig gebruik gescheiden wordt ingezameld voor recyclage;
 - III. Na afloop bezorgt de stad Leuven aan de OVAM een overzicht van de hoeveelheid aangeboden cateringmateriaal voor eenmalig gebruik in aantallen en gewicht en de hoeveelheid aanvaarde fractie voor recyclage in gewicht;
 - IV. De stad bezorgt voor 15 december 2023 een plan van aanpak voor de komende editie en de inspanningen die de stad zal ondernemen om de

omschakeling naar herbruikbaar cateringmateriaal voor dit evenement te realiseren;

- V. Voor de editie van 2024 voert de stad Leuven minstens 4 maanden voor het event een nieuwe marktbevraging uit naar mogelijk herbruikbaar cateringmateriaal voor het aanbieden van bereide voedingsmiddelen tijdens Hapje Tapje 2024.
6. Elk overheidsevenement geeft aan dat er merkelijk minder afval en opkuis is en dat het geheel er netter bijligt. Cijfers uit 2022 van de Lokerse en Fonnefeesten tonen aan dat er 40% minder restafval was en 60% minder afval door veegwagens werd opgehaald. Cijfers van Sfinks Festival uit 2022 tonen een daling van 63% van het totale afval per bezoeker aan sinds de invoering van herbruikbare bekertjes en eetgerei.
- a) Het grootste struikelblok dat wordt genoemd is het verschil in regelgeving tussen de private en publieke sector. Het is moeilijk om cateraars te engageren aangezien de regels rond hergebruik op andere evenementen minder streng zijn. Overheidsevenementen blijken zo minder aantrekkelijk voor cateraars. Een andere hindernis wordt ervaren op open evenementen zoals braderijen. Daar wordt er vaak een belangrijk aandeel bereide voeding verkocht voor thuisconsumptie of *on the go*, zoals smoutebollen en pizza's. Voor deze voeding heeft hergebruik voorlopig geen zin, omdat de recipiënten niet teruggebracht zullen worden. Hier zijn eenmalige verpakkingen tot dusver de enige mogelijkheid.
- b) Herbruikbaar cateringmateriaal blijkt uit onderzoek (OVAM, 2020; CE Delft, 2020; Zero Waste Europe, 2020; LCA Centre, 2020) altijd de beste optie, op voorwaarde dat een voldoende aantal hergebruikscycli gerealiseerd wordt. Na een gebruik van 10 keren is een herbruikbare 25cl PP-beker milieugunstiger dan de wegwerpvariant. Voor producten met een korte levensduur, zoals wegwerp drank- en voedselverpakkingen, is er een groot gecumuleerd verlies aan grondstoffen en veel te verwerken afval. Hoewel recyclage van belang is voor het aanbod aan gerecycleerd materiaal compenseert het slechts in beperkt mate de grotere milieu-impact van het gebruik van *virgin* grondstoffen in bekertjes en flesjes. Dezelfde vaststellingen worden gedaan voor andere producten met een korte omlooptijd zoals aluminiumblikjes. Ondanks een hoge inzamel- en recyclagegraad zorgen deze producten voor grote verliezen aan kostbare materialen (zie: [Groot verlies aan materialen bij producten met korte levensduur, zelfs bij hoge inzamel- en recyclagegraden - Casus aluminium \(vlaanderen.be\)](#)). De alternatieven voor drank op evenementen zijn meestal herbruikbare kunststoffen bekertjes, net zoals in de evenementensector. Voor bereide voeding op evenementen stel ik vast dat er meer op *finger-food* wordt overgeschakeld en bereide voeding die in een servet geserveerd kan worden. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van allerlei soorten herbruikbare kunststoffen borden en kommen voor frietjes, pasta's en andere lekkernijen die niet uit het vuistje gegeten kunnen worden. Voor drank en bereide voeding in de eigen werking wordt meestal porselein en glas gebruikt.
- c) Ik voorzie geen aanpassingen aan de huidige regelgeving aangezien daar ook geen vraag naar is.

BIJLAGE

[Overzicht aangevraagde en verleende uitzonderingen gebruik herbruikbare bekertjes op festivals en evenementen](#)